

Matkovity Márk (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Az elévülés és a visszaható hatály jogi és erkölcsi kérdései

Az erkölcs és a jog ugyanazon töről fakadó tudományágak, esetenként mégis máshogy viszonyulnak az emberek közötti különféle kapcsolatokhoz és életbeli viszonyokhoz. Amíg az erkölcsöt általában egyfajta kontinuitás jellemzi, addig a jogra kihatással vannak a különböző társadalmi folyamatok. Ebből is fakad, hogy a két tudomány gyakran ütközik egymással, és ilyenkor alapos megfontolás alapján kell döntenünk arról, hogy melyiknek engedünk teret. Ebbe a problémába ütközünk az elévülés esetén is. Az elévülés a jogágak, azon belül is különösen a büntetőjog számára, az egyik legfontosabb jogintézmény. A törvény által előírt idő leteltével az államnak elenyészik a büntető igénye. Ilyenkor is vannak azonban kivételek, mivel a hatályos Büntető Törvénykönyv és az Alaptörvény nevesíti azon deliktumok körét, melyek egyáltalán nem évülnek el. A probléma akkor merül fel, ha egy adott bűncselekmény a törvény szerint már elévült, azonban a társadalom szemlélete alapján az elkövetőt meg kell büntetni. Ekkor vetődik fel egy másik fontos szabály, a visszaható hatály tilalma. Általános jogi alapelv, hogy törvényben visszamenőleg nem állapíthat meg szigorúbb büntetést, vagy egyéb kötelezettséget. Tanulmányomban a rendszerváltáskor felszínre törő dilemmákon keresztül vizsgáltam ezt a kérdést, figyelembe véve az Alkotmánybíróság legfontosabb határozatait, valamint az akkor uralkodó társadalmi meggyőződést. Fontos támpont volt kutatásom során a Radbruch-formula, mely a német bíróságok számára utat mutatott az önkényuralmi rendszerek bűneinek elbírálásakor.

Matolcsi Péter (ELTE Eötvös József Collegium)

Egy elszakadt kormány szerv: A Szepesi Kamara 1682 augusztusa és 1682 novembere között

Az 1680 és 1682 között zajló események egyfajta viharfelhőként vetettek árnyékot Magyarország északkeleti régiójára, Felső-Magyarországra. A területen működő királyi hatóság, a Szepesi Kamara (a 17. század során jelentős részt csak „Kamarai Adminisztráció”) a terület effektív kormányzásának kulcsa volt, mivel hivatalnokai nemcsak a kamarai alapfeladatokat (kamarai birtokok kezelése, harmincad-, bánya-, sőügyek, pénzverés, szabad királyi városok felügyelete), de hadsereg-, várellátással kapcsolatos teendőket is elláttak. Thököly Imre gróf kuruc katonáival, török segítséggel 1682 nyarán egy váratlan hadjárat eredményeként meghódította Felső-Magyarországot, augusztus 14-ére már Kassát is magáénak tudhatta. Államának központja Kassa, a Sze-